

- mobilních, vysoce účinných jednotek pozemních vojsk a vojskového letectva nasazovaných podle plánu hlavního velení v místech nejvyššího ohrožení a jejich největšího využití.

Oba uvedené zásadní podsystémy by plnily úkoly zvláštní zálohy hlavního velení k použití dle potřeb konkrétní situace.

Vzhledem k tomu, že tyto požadavky mohou splnit jen vysoce kvalitní bojové prostředky, střídající ty, které jsou v současnosti, je třeba tento systém budovat uvážlivě a postupně s výhledem do vzdálené budoucnosti.

Do doby přezbrojení je nezbytné velmi cílevědomě se současnými prostředky i lidským fondem "hospodařit", při usilovném úsilí o jejich všestrannou, tj. organizační, technickou, operační i duchovní obnovu odkrýváním a využíváním předností, které dnešní systém nepochybně má.

Doc. Ing. Václav Maryška, CSc.

K PROFESIONALIZACI A STRUKTUŘE OZBROJENÝCH SIL

(Článek uveřejněný ve VM č. 3/1991)

V článku autor plukovník Ing. Ladislav Klíma, CSc. zevšeobecňuje nové pohledy nejen na perspektivní a zcela nové organizační členění ozbrojených sil ČSA, ale také, že cílový model výstavby profesionální armády do roku 2005 počítá s vytvořením pravidelných a teritoriálních ozbrojených sil. V souvislosti s tím nastíní různé podněty, čímž vytváří dostatečný prostor pro jejich doplnění.

Na základě těchto skutečností bych chtěl uvést **další názory** k této problematice, a tím jednak podnítit potřebnou výměnu názorů, jednak dát podněty vojenským odborníkům pro konečné zpracování nejvýhodnějších možností organizačního vnitřního členění ozbrojených sil ČSA.

Za **prvé** autor uvádí, že: "... vzhledem k nejpravděpodobnějšímu možnému charakteru ohrožení státu ... se dosavadní struktura ozbrojených sil jeví jako neúčelná".

Domnívám se, že zcela odlišné podmínky, které vznikají přijetím nové obranné doktríny, si přímo vynucují skoncovat s dosavadními, po léta direktivně prosazovanými plukovními,

divizními či armádními organizačními strukturami, které lze nahradit daleko pružnější **brigádní organizací** a završit **armádním sborem**.

V nových vnitřních i vnějších podmínkách, kdy armáda má plně zabezpečovat státní svrchovanost, neporušitelnost hranic státu se vychází z výchozí doktrinální zásady organizovat obranu **celého území ČSFR** před napadením **jakýmkoli** protivníkem a z **různých směrů**.

V souladu s těmito hlavními doktrinálními zásadami lze předpokládat, že :

- dojde k postupnému přemísťování současných vojenských útvarů, jednotek, včetně nadřazených velitelství do nových a v některých případech do "staronových" posádek,
- nové rozmístění vojenských posádek bude odpovídat úměrnému rozdělení do **tří územních celků** (Čechy, Morava a Slezsko, Slovensko) s přihlédnutím na jejich rozlohu, význam, důležitost, členění, pokrytost a zastavěnost terénu, jakož i počet a kapacitu předpokládaných směrů (hraničních přechodů), které by mohla využít vojska protivníka,
- v důsledku členitosti a pokrytosti terénu, významu pravděpodobného směru mohou být **prapory** rozmístěny pouze v prvním, nebo v prvním i druhém sledu, což bude odpovídat charakteru a způsobu obrany předurčených prostorů,
- prapory budou mít přímo vymezené **obrané úseky** (dosud podle Všeob-Ř-1, čl. 340. obranný rajón praporu) v prostoru státní hranice nebo na přístupech k ní,
- se podstatně zvětší dosud platné **šířky obranných rajónů** čet, rot a zejména **obrané úseky** praporů, do popředí se dostanou zásady organizování aktivní, manévrové, převážně kruhové obrany důležitých prostorů a pravděpodobných směrů,
- četové a rotní opěrné body mohou být mezi sebou propojeny systémem paleb, v některých případech na důležitých směrech povedou boj i **samostatně**, včetně boje v **obklíčení**.

Z uvedeného lze vyvodit, že nové organizační členění by mělo plně zabezpečit vedení obranného boje v souladu s požadavky všestranného zabezpečení.

Za druhé autor naznačuje, že v komplexním programu profesionalizace jde o výstavbu **"... početně malé vysoce efektivní profesionální armády"**. Přitom nedostatkem je, že uváděná výstižná charakteristika "početně malé armády" neuvádí, o jaký početní stav skutečně půjde.

Vycházím-li z údajů, které uvádí **Ing. Milan Štembera** ve Vojenské myslí č. 3/1991 na straně 18, tak "... s perspektivou nejbližších pěti let půjde o armádu o mírovém počtu 140 000 mužů". Dále uvádí, že "... v další etapě se předpokládá snížení stavu pod 100 000 mužů přibližně s 50 % profesionalizací armády".

Oproti těmto údajům **plukovník Ing. Jaroslav Škopek** ve Vojenské myslí č. 1/1991 na str. 10 zevšeobecňuje odlišné údaje tím, že "... výstavba ČSA do roku 2005, plně profesionální ... by měla mít 70 000 až 90 000 osob".

Nechť skutečný cílový stav početně malé **profesionální armády** bude jakýkoli, tak při výstavbě nové moderní armády by neměly chybět jednotky, či útvary vzdušných výsadků - **výsadkářů** vycvičených nejen k seskoku padákem, ale i k vedení aktivní, vysoce manévrové bojové činnosti různými zbraněmi a prostředky v sestavě vlastních bránících se vojsk, jakož i v týlu útočícího protivníka, který pronikl na naše území nebo do sestavy naší obrany.

Vezmu-li v úvahu, že ve druhém období výstavby ČSA - do roku 1997 bude v ČSA asi 140 000 osob a ve třetím - do roku 2005 pouze 70 000 osob, tak pouhé 3 až 4 % z uvedeného počtu by zabezpečily vytvoření **výsadkových** jednotek a útvarů o síle 2100 až 2800 osob.

K tomu jsem veden tím, že každá moderní armáda našich sousedů má vzdušné výsadky různého druhu, průzkumné diverzní jednotky, či úderné výsadkové anebo aeromobilní útvary (jednotky) k vedení boje zejména v týlu protivníka.

Navíc jednotky "třetí dimenze" jsou neustále reorganizovány a doplňovány nejmodernější bojovou a dopravní technikou, zbraňovými systémy, přizpůsobeny nejen pro přepravu

vzduchem, ale i vysazení z rozličných výšek pomocí nákladních padáků nebo i bezpadákových systémů.

Dokonce i sousední neutrální Rakousko ještě před určitou dobou mělo průzkumně diverzní jednotky rozmístěné ve třech prostorech v blízkosti naší státní hranice.

Z uvedeného lze vyvodit, že i při obranné doktríně mají a budou mít své uplatnění **malé vzdušné výsadky**, které umožňují všestranné použití. Zároveň případné zrušení výsadkových nebo úderných výsadkových jednotek v době, kdy v západních armádách se počítá s jejich další výstavbou, by bylo přinejmenším krátkozraké.

Za třetí autor zvažuje "... zda základní operačně taktickou jednotkou pozemního vojska by měla být brigáda zahrnující 4 až 6 praporů".

Domnívám se, že předpokládané snížení počtů bojové techniky v ČSA také vyžaduje přehodnotit původní, či v posledním období nově navrhované organizace u stupně praporu až divize.

I v této oblasti je zapotřebí odvrhnout dřívější direktivní schéma myšlení a v nové situaci obranné doktríny hledat nejvýhodnější řešení, jež by co nejvíce odpovídalo soudobým i vývojovým požadavkům.

Plně se ztotožňuji s tím, aby dosavadní **velitelství divizí** bylo nahrazeno **brigádním** stupněm při vyloučení přetrvávajícího **plukovního** mezičlánku.

Dále souhlasím s tím, aby vševojsková např. **mechanizovaná brigáda** zahrnovala 4 až 6 praporů, ovšem za předpokladu, že dojde i ke změně praporní organizace. Dlouholeté zkušenosti dokazují, že právě prapor má citelný nedostatek některých jednotek druhů vojsk a jednotek speciálních vojsk, neboť mu chybí nejdůležitější druhy zabezpečení. Tím se zmenšují jeho bojové možnosti, schopnost vést samostatně boj po delší dobu, požadovaná aktivnost, manévrovost včetně jeho víceúčelového využití pro obranný boj, přehrazování směrů, působení odtržené od hlavních sil, ale i pro případné vyčlenění části jednotek pro boj v týlu protivníka.

Další podstatně odlišnou variantou organizace mechanizované brigády oproti armádám sousedů je i to, že by byla přijata zásada, aby ze **čtyř** praporů byly **tři mechanizované** a **jeden tankový**. V pořadí **pátý** prapor by byl **výsadkový** (průzkumně diverzní, padákový, úderný či speciální), poslední - **šestý** prapor - složený z nezbytně potřebných jednotek druhů vojsk a jednotek speciálních vojsk.

Výhodou šestého praporu - **praporu zabezpečení** by bylo, že jednotky by uskutečňovaly odborný výcvik soustředěně v bateriích, četách, současně by byly trvale přidělovány předurčeným mechanizovaným nebo tankovým praporům.

Výsadkový prapor by polní výcvik vedl v oblasti mechanizované brigády, výsadkovou přípravu - seskoky u výcvikového střediska v rámci územních oblastí.

Za **čtvrté** autor uvažuje o modelové struktuře členění "... **pravidelných ozbrojených sil (profesionální armády)**", kde dochází k zásadním změnám. Pokud bude zachováno pojetí vytváření "... **vševojskových brigád a samostatných praporů druhů vojsk**", tak potom se naskytá otázka, zda by nebylo vhodnější uvažovat o zřízení buď samostatných **výsadkových praporů** jako útvaru jednoho druhu vojska, anebo **výsadkového pluku**, či dokonce **výsadkové brigády**.

Je nutné poznamenat, že při výstavbě a předurčení výsadkových jednotek se v žádném případě nemůže uplatnit dosavadní teorie vzdušných výsadků, která byla v minulosti často mechanicky přebírána ze Sovětské armády bez ohledu na skutečné možnosti naší armády a zejména jejího dopravního výsadkového letectva.

Skutečností ale zůstává, že by bylo zapotřebí nejen skoncovat, ale přímo zavrhnout dosud zakotvené a zcela nesprávné myšlení některých vojenských teoretiků, kteří tvrdí, že při platnosti obranné doktríny nemají vzdušné výsadky své opodstatnění. Tomu oponuje další názor; domnívám se, že zákonitě dojde k menší četnosti, popř. až k výjimečnému bojovému použití i vysazení taktického vzdušného výsadku.

Mnohé z toho, co má vliv na platnost, či opak uvedených názorů, je ovlivněno tím, že není doceněn a pochopen pojem taktického vzdušného výsadku.

Pokud **taktický vzdušný výsadek** bude organizován z mechanizovaných jednotek různé síly, pak jde o velmi drahou **přepřavu vzduchem** určité hodnoty "výsadku", který navíc není dostatečně vycvičen a vyzbrojen pro boj v týlu protivníka. A jeho výsledný účinek?

V opačném případě různé způsoby vysazení i do více prostorů zcela umožňují **výsadkovým jednotkám** vést aktivní, manévrový boj při plnění rozličných obranných, útočných, přepadových či zvláštních bojových úkolů nejen v sestavě vlastních bránících se vojsk, ale zejména v týlu útočících vojsk protivníka.

Je zcela pochopitelné, že v podmínkách vedení obranného boje by výsadková brigáda nebyla v žádném případě použita **vcelku**, ale pouze po **jednotkách** (rota, nejvýše prapor) přidělovaných vševojskové brigádě nebo armádnímu sboru. Přitom v mnohých případech vlastní vysazení výsadku by bylo v rozmezí zesíleného družstva (skupiny) až čety, což bude ovlivněno nejen charakterem bojového úkolu, ale i hloubkou a dobou boje.

Domnívám se, že při prvním náznaku připravované organizace nelze zapomenout na takový druh vojska, který má v moderních armádách své plné opodstatnění. Proto jsem zevšeobecnil svůj názor a dal podnět k nezbytnému řešení.

Plukovník v zál. doc. Ing. Zdeněk Hron, CSc.